

Utdanningsplan for spesialiteten blodsykdommer, Oslo Universitetssykehus HF

Oppdatert 24.08.23

Innhold

Utdanningsplan for spesialiteten blodsykdommer, Oslo Universitetssykehus HF	1
Om utdanningsvirksomheten	2
Organisering av læringsarenaene i blodsykdommer.....	2
Om utdanningsløpet:.....	4
Introduksjon av nye LIS	5
Internundervisning og kurs	5
Forskning	5
Felles kompetansemål (FKM)	5
Organisering av supervisjon	5
Veiledning og faglig utvikling.....	5
Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål	6
Individuell utdanningsplan	6
Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege	6
Tillitsvalgte.....	6

Om utdanningsvirksomheten

Oslo universitetssykehus (OUS) har ansvar for 44 spesialiseringssløp fordelt på 13 klinikker. Klinikkleder er øverste ansvarlige for LIS-utdanningen i sin klinikk med en tydelig delegering i lederlinjen beskrevet i nivå 1-prosedyre. Innen hver spesialitet er det utdanningsansvarlige overleger (UAO) som sammen med nærmeste leder skal legge til rette for læringsarenaer som muliggjør oppnåelse av læringsmål/læringsaktiviteter, bidrar til god supervisjon og veiledning og etablerer strukturer for vurderinger av LIS underveis. Utdanningsansvarlige overleger har ansvar for lokale utdanningsutvalg der også LIS er representert. Utdanningsutvalgenes mandat er å sørge for at alle LIS får veiledning og vurdering, utarbeide program for internundervisning og jobbe med struktur og innhold for å bedre LIS-utdanningen lokalt.

OUS har ansatt en utdanningskoordinerende overlege i utdanningsavdelingen. Dette er en stabsfunksjon for direktøren som vil ha tett kontakt med lokale UAO. Utdanningsavdelingen vil holde regelmessige møter i klinikkene der LIS også deltar og sørge for nødvendig støtte med hensyn til maler, veilederkurs, e-læring og vurderingskompetanse for klinikkene.

Veiledning skal organiseres med én time per måned i starten av LIS-utdanningen. Etterhvert kan veiledning skje noe sjeldnere. Det skal etableres vurderingskollegier lokalt. Hvert halvår legges det opp til et møte i vurderingskollegiet der aktuelle veiledere, utdanningsansvarlig overlege, nærmeste leder og aktuelle supervisører deltar. Her gjennomgås den enkelte LIS med hensyn til progresjon etter et validert skjema. Veileder, i samarbeid med utdanningsansvarlig overlege, følger opp LIS basert på innspill i vurderingskollegiet. Krav til gjennomføring er dokumentert i nivå 1-prosedyre, og retningslinjer for vurderingsmøter finnes i OUS' styringssystem e-håndbok.

Målet med avdelingens utdanningsplan er å gi LIS fullverdig spesialistutdannelse slik at kandidaten kan tiltre overlegestilling innen faget etter endt utdanning. Dette oppnås gjennom målstyrt utdanning i henhold til forskriftsfestede læringsmål med rotasjoner mellom ulike seksjoner, klare planer for oppnåelse av læringsmål, kompetansevurderinger og dokumentasjon i kompetanseportalen.

Organisering av læringsarenaene i blodsykdommer

Denne utdanningsplanen gjelder for spesialisering i blodsykdommer (LIS 3) ved Avdeling for blodsykdommer ved Oslo universitetssykehus. Avdelingen har to læringsarenaer: På Ullevål der man kan oppnå de basale læringsmålene som skal oppnås i starten av utdanningen (ca. 1 år), og på Rikshospitalet der resten av læringsmålene som ikke inkluderer lymfom kan oppnås (ca. 1,5 år). Vi har også avtale med Seksjon for lymfom og indremedisin på Radiumhospitalet om rotasjon dit for oppnåelse av aktuelle, resterende læringsmål. Læringsarena Rikshospitalet tilbyr utdanning til LIS vesentlig fra Helse Sør-Øst, men tar også imot LIS som ønsker slik tjeneste fra andre deler av landet når det er kapasitet.

Læringsarena Rikshospitalet:

Avdelingen har en sengepost med 30 senger, det er 4 team med en overlege og en LIS-lege på hvert team. Videre er det en stor og aktiv poliklinikk. Det er 20 spesialister i hematologi ansatt ved avdelingen og 8 LIS.

Avdelingens ansvarsområder omfatter blant annet diagnostikk og behandling av pasienter med akutt og kronisk leukemi, myelomatose, myelodysplastisk syndrom, aplastisk anemi, hemoglobinopater,

venøs trombose og alvorlig blødersykdom. Allogen og autolog stamcelletransplantasjon hos voksne pasienter er en sentral og omfattende del av avdelingens aktivitet.

Allogen stamcelletransplantasjon utføres for maligne og ikke-maligne hematologiske og immunologiske sykdommer, og i de senere årene utgjør dette ca. 125 transplantasjoner hvert år. Autolog stamcelletransplantasjon utføres også med et sammenlignbart antall, hovedsakelig for myelomatose, men også for ikke-maligne sykdommer som multippel sklerose, systemisk sklerose og inflammatorisk tarmsykdom. Alle pasienter fra Helseregion sør-øst med akutt leukemi som er aktuelle for kurativ behandling legges inn på avdelingen for diagnostikk og planlegging/ igangsetting av behandling. Pasienter med kronisk lymfoproliferativ og myeloproliferativ sykdom tas hånd om ved poliklinikken. Avdelingen er det eneste hemofiliseret i Norge (nasjonal behandlingstjeneste). Behandling av komplisert venøs trombose er en regionsfunksjon tillagt avdelingen. Oslo universitetssykehus er som eneste sykehus i Norge akkreditert som Comprehensive Cancer Center etter Europeisk standard, og Avdeling for blodsykdommer er JACIE akkreditert for transplantasjonsvirksomheten.

Læringsarena Ullevål:

Ved seksjonen arbeider 2,5 overleger som er spesialister i hematologi. Det er én LIS som er i starten av sitt løp for spesialiteten, men som har fullført LIS2 i indremedisin. Seksjonen utreder alle typer hematologiske problemstillinger, og behandler pasienter med et bredt spekter av diagnoser som dekker det meste av hematologien med noen unntak: Høydosert cytostatikabehandling av akutte leukemier og stamcelletransplantasjoner som gjøres ved avdelingen på Rikshospitalet. Det er ansatt egen tromboesykepleier, og det drives blant annet opplæring av pasienter i hjemmemåling av INR.

Legene på seksjonen samarbeider tett med Generell indremedisin sengepost der det er 24 senger til pasienter med ulike indremedisinske problemstillinger fordelt på 3 tun, hvor ett tun er knyttet opp mot hematologiske pasienter og der det gjøres regelmessige tilsyn av hematolog.

Hematologisk poliklinikk har høy aktivitet. Her utredes og behandles blant annet pasienter med de fleste hematologiske tilstander som: Kroniske lymfo- og myeloproliferative tilstander, myelomatose, myelodysplastisk syndrom, benmargssvikt, venøs trombose og eldre pasienter med akutte leukemier. Her gis det blant annet gis transfusjon av blodprodukter, det gjøres veneseccio, gis immunglobuliner, antistoffbehandling, cytostatika, immunterapi og bisfosfonater. Benmargsundersøkelser tas av legene på poliklinikken. Hematologisk poliklinikk er samlokalisert med Oslo Myelomatosesenter som driver avansert myelomatosebehandling med blant annet tilbud om studiedeltagelse for pasienter fra hele landet. Palliativt team er en del av Seksjon for lindrende behandling, Avdeling for kreftbehandling, og pasienter med smerter på grunn av kreft eller andre kreftrelaterte problemstillinger kan henvises til dit for oppfølging både inneliggende og poliklinisk.

LIS3 vil få opplæring i de grunnleggende ferdighetene i hematologi under tett oppfølging av spesialist, ha fast hematologisk poliklinikk, hematologisk vakttelefon med ø-hjelp og tilsyn for hele sykehuset og ha ansvar for pasientene på dagbehandlingsrommet. I tillegg vil LIS delta regelmessig med tilsyn til pasienter innlagt på Generell indremedisinsk avdeling.

Om utdanningsløpet:

Utdanningsplan				
Tid av utdanning	Helseforetak	Sykehus	Avdeling	Læringsmål **
0-1 år	HSØ***	Der LIS har fast stilling	Indremedisinske fag	LIS-2
1-3 år	HSØ***	Der LIS har fast stilling	Indremedisinske fag	LIS-2
3-4 år*	HSØ***	Der LIS har fast stilling inkl læringsarena Ullevål	Blodsykdommer	LM 1-3, 5, 7-9, 11-13, 23-25, 27-29, 32-35, 39, 50, 52, 63-65, 96, 103, 106-109, 120-121, 133, 135-142, 146, 153
4 – 5,5 år	HSØ	OUS	Avdeling for blodsykdommer	LM 4,6,10, 14-22, 26, 30-31, 36-38, 40-44, 53, 56, 59, 66-95, 97-102, 104-105, 110-119, 122-132, 134, 143-145, 147-152
5,5 – 6 år	HSØ	Radiumhospitalet	Lymfomseksjonen	LM 45-49, 51, 54-55, 57-62

*Egne avtaler for LIS fra regionsykehus

**Oppdatert pr 14.08.23

*** Vi tilbyr også tjeneste til LIS fra andre regionale helseforetak når det er kapasitet

Krav til kompetanse før rotasjon til OUS i gjennomstrømningsstilling i blodsykdommer læringsarena Rikshospitalet:

- Må ha fullført tjenestetid tilvarende LIS2 inkludert mesteparten av felles kompetansemødel og ha startet på /helst ha fullført kvalitetsoppgaven.
- Bør ha fullført minimum 1 år tjeneste ved avdeling for blodsykdommer ved HF der de har fast stilling og ha oppnådd læringsmålene som er angitt i tabellen over (år 3-4 av utdanningen).
- Noen obligatoriske kurs bør være gjennomført, kandidatene kan forvente å få satt av tid til ett kurs i halvåret under rotasjonstjenesten ved OUS (ca 5 dager/halvår).
- Det er gjort egen avtale for LIS fra AHUS: Disse oppnår flere læringsmål lokalt, og trenger kun minst 1 års tjeneste ved OUS læringsarena Rikshospitalet. De får også oppfylt læringsmålene i lymfom lokalt. Det gjøres egne avtaler for leger som kommer fra andre regionale helseforetak.

Introduksjon av nye LIS

Alle nyansatte får tilsendt skriftlig informasjon før oppstart, inkludert navn på veileder (overlege) og fadder (LIS). Ved oppstart får LIS i et strukturert opplæringsprogram etter tildelt digital kompetanseplan.

Internundervisning og kurs

Det er LIS-undervisning i blodsykdommer to timer i uke. Det er obligatorisk oppmøte for LIS. 3 ganger i semesteret er det nasjonal digital undervisning i blodsykdommer der alle sykehusene i Norge deltar. Gruppeveiledning i mikroskopi x 2/uke. Generell undervisning for LIS i indremedisin 35 min/uke, med fordeling mellom de ulike medisinske spesialitetene. Det er faglig møte for overleger og LIS innen de medisinske spesialitetene og revmatologi en gang i uken. LIS får fri til nødvendige kurs ca. 10 dager/år.

Forskning

Avdeling for blodsykdommer har en bred og omfattende forskningsportefølje, og de fleste av overlegene har doktorgrad. Avdelingen skal bidra med forskning, fagutvikling og undervisning på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå. Klinisk, pasientrelatert forskning vektlegges, og deltakelse i klinisk kontrollerte studier prioriteres.

Avdelingen deltar i dag i ca. 60 kliniske og translasjonsstudier som dekker alle hovedområder for den kliniske virksomheten. Dette omfatter blant annet kliniske studier ved Myelomatosesenteret i Oslo som er en integrert del av avdelingen.

Avdelingens faglige og forskningsmessige virksomhet skjer i nært samarbeid med flere av fakultetene ved Universitetet i Oslo, med Lovisenberg diakonale høgskole og med kolleger i regionen.

Felles kompetansemål (FKM)

Det meste av FKM bør være gjennomført ved oppstart på læringsarena Rikshospitalet slik at tiden i slutten av utdanningen vesentlig kan brukes til faglig fordypning i hematologi. Vi tilbyr noe gruppeveiledning i FKM, og ved behov kan LIS melde seg på kurs i regi av utdanningsavdelingen. Kvalitetsoppgaven forutsettes utført eller igangsatt før oppstart hvis ikke noe annet er avtalt.

Organisering av supervisjon

LIS jobber tett med overlege under hele tjenesten og får fortløpende supervisjon. På sengeposten jobber LIS i team med overlege, og det samme teamet er sammen i flere uker. På poliklinikken avholdes felles møter med overleger og LIS hvor man diskuterer pasienter to ganger i uken, og det er alltid overlege tilgjengelig som LIS kan spørre. Det er også faste mikroskopimøter to ganger i uken der LIS og overleger mikroskoperer hematologiske preparater sammen.

Veiledning og faglig utvikling

LIS får tildelt veileder i velkomstbrev før oppstart. Veiledning er satt opp på undervisningsplanen 1 gang i måneden. Det er veileder sitt ansvar at veiledning blir gjennomført. LIS har en erfaren LIS som fadder de første månedene. Vi benytter veiledningsnotat i kompetanseportalen i forbindelse med veiledning.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Det forutsettes at LIS er bedømt som egnet før oppstart gjennomstrømsstilling ved OUS.

Veileder vil fortløpende evaluere LIS' faglige progresjon. Utdanningskandidaten har ansvar for egen læring og er selv ansvarlig for å registrere gjennomførte læringsaktiviteter i Kompetanseportalen og sende disse til signatur til veileder eller supervisor. Læringsmål som skal oppnås der LIS har fast stilling skal sendes til godkjenning dit.

Oppnåelse av de overordnede læringsmål godkjennes av og signeres av leder etter vurdering i evalueringskollegiet. Når alle læringsmål er oppfylt kan LIS sende søknad om spesialistgodkjenning til Helsedirektoratet.

Det er laget et program for evaluering av oppnådd kompetanse, og programmet er lagt inn som læringsaktiviteter i kompetanseportalen. Det brukes strukturerte skjemaer i evalueringen. LIS evalueres blant annet på praktisk gjennomføring av visitt på sengepost, taking av benmargsprøver, intratekal behandling og skriftlige arbeider som epikriseskriving. LIS får tilbakemelding på gjennomført kompetansevurdering, og det diskuteres evt. tiltak for forbedring.

Det avholdes evalueringskollegium der veiledere, supervisører og leder deltar hver 4. – 6. mnd. I forkant er LIS vurdert av veileder etter et strukturert skjema. LIS får tilbakemelding fra veileder etter evalueringen, og hvis nødvendig gjøres det tiltak for å øke LIS kompetanse på områder som ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Individuell utdanningsplan

LIS utarbeider sin individuelle utdanningsplan innen fire uker etter tiltredelse i samarbeid med sin veileder.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Det er utdanningsutvalg ved avdelingen som ledes av utdanningsansvarlig overlege. For øvrig består utvalget av en overlege, en LIS, seksjonsoverlege leger Rikshospitalet og seksjonsoverlege på Ullevål. Vi har møter 2-3 ganger pr år der vi diskuterer generelle forhold rundt LIS-utdanningen, forslag til forbedringer, gruppeveiledning og evaluering av LIS og undervisningsprogram.

Tillitsvalgte

LIS skal informeres om hvem som er tillitsvalgt.